

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

586. An dicta pæna incurratur ipso jure sine omni sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

ciaret Papatui; cum talis renunciatus quod ad hoc habeatur pro mortuo, & mors civilis æquiparetur naturali, citat pro hoc *Æn. de Falc. q. 5. §. 1. n. 8. Paris. conf. 19. à n. 9. l. 4. Mand. ad reg. 30. q. 7. n. 14.*

3. Tertiò per renunciationem illius, si ea à Papa acceptetur, de quo dictum paulò supra. *Castrop. loc. cit. n. 2.* An autem Episcopus, qui post acceptatam alternativam obtinuit indultum à Sede Apostolicà, ut possit conferre beneficia vacantia in omnibus mensibus, per tale indultum censetur renunciare alternativæ, dubitatur; negant id probabilius *Gonz. gl. 53. ex num. 43. Caputaq. decis. 309. p. 1. Germon. de indult. Card. §. volumus. n. 11. apud Garc. n. 737.* qui iis consentire videtur; eò quòd alternativam non sit incompatibilis cum indulto conferendi in omnibus mensibus.

Questio 584. An, & qualiter amittatur alternativam per abusum illius?

1. **R**espondeo primò: censi abusum, & amitti alternativam, si Episcopus se intromiserit in provisionem beneficiorum, quæ per hanc regulam vel aliàs Sedi Apostolicæ reservata sunt (vel etiam affecta. *Corrad. in pr. benef. l. 3. c. 6. num. 32. & alii passim*) aut eorum provisioni impedimentum quoquo modo præstiterit, ne debitum effectum consequatur; sic habet text. reg. Per quæ verba duplex abusus indicatur. *Lott. l. 2. q. 41. à n. 2. Chok. hùc gl. 20. n. 2.* Primus insinuatus istis verbis regulæ se intromiserit: consistens nimirum in eo, quòd Episcopus de facto attentet conferre vacantia in mensibus Apostolicis, vel aliàs quomodolibet reservata, in quo casu videtur simpliciter abuti privilegio, indeque ingratitude notari. Alter istis verbis: *aut impedimentum præstiterit:* dum nimirum nititur impedire effectum gratiæ Apostolicæ, quod secundum licet minus frequens videri possit, cum Episcopus, qui nõ contulit, raro se opponat provisionibus Apostolicis, gravius tamen, ut ait *Lott. n. 3.* implicat delictum, & est scelus scelesti addere, ut *Lott. n. 7.* quod credo intelligit, dum & ipse Episcopus contulit reservatum, & insuper factam de eo provisionem Apostolicam nititur impedire. Ad hunc secundum abusum spectat, velle de substantia ipsius gratiæ cognoscere, dum ipsi Episcopo est demandata executio; cum de iudicio Sedis Apostolicæ velle iudicare, præfacta sit auctoritas, juxta *c. 2. de confirm. utili vel inutili. Lott. n. 7. & 8.* Item huc spectat, ad quod etiam potissimum respexisse videtur regula, dum executio alteri mandata est, & hanc impedit Episcopus, in quo adhuc gravius delinquit. *Lott. nu. 11.* Hanc quoque pœnam amissionis alternativæ intrare, dum Episcopus sese intromitteret scienter in provisione beneficiorum, non quidem reservatorum, jure tamen præventionis provisorum, sive validè sive invalidè; eò quòd licet ea aliàs reservata non sint, per appositionem tamen manus Papæ manent affecta, & sic intret privatio regulæ, quæ loquitur de beneficiis reservatis vel affectis. *Garc. n. 761.* Non tamen intrabit hæc pœna, dum Episcopus scienter se intromittit in provisione beneficii litigiosi contra *c. 11. & 2. ut lite pendente, in 6.* eò quòd beneficia litigiosa non sint reservata, licet durante lite prohibeatur Ordinarius ea conferre; regula autem solum privat alternativam intromittentes se in provisione reservatorum, vel affectorum, quæ pœna non est extendenda. *Garc. n. 760.*

2. Porro limitanda est responsio, ita ut, si Episcopus contraveniret, & violaret alternativam ex proposito, & datâ operâ in fraudem ad eximendum se ab alternativam, de cujus acceptance forsitan eum pœnitebat, licet statim amittat alternativam quòd ad se, & in sui damnum, non tamen quòd ad Papam; quia fraus & dolus nemini patrocinari debet, nisi Papa talem renunciationem acceptasset. *Garc. n. 750.*

Questio 585. An Episcopus propter talem contraventionem vel abusum non solum privetur alternativam, sed & 4. mensibus ordinariis, nimirum Martio, Junio, Septemb. Decemb.

Respondeo negativè; sed statim Episcopus restituitur, seu redit ad 4. illos suos menses, & Papa ad 8. prout prius ante acceptancem alternativæ. *Chok. hùc gl. 20. n. 6.* citans *Mand. conf. 21. nu. 1. & Anton. Augustinum in suo repertorio. verbo alternativam. Corrad. l. 3. c. 6. nu. 40. Garc. nu. 746. & 749. ex Gonz. gl. 66. n. 149.* Addit tamen *Garc.* quòd, ut Episcopus in hoc casu gaudeat dictis 4. mensibus ordinariis, necesse sit, certiorum facere Papam seu Datarium de amissione alternativæ, vel ei coram illis renunciare, nisi aliàs Papa amissionem acceptasset expressè & dispositivè.

Questio 586. Num dicta pœna incurratur ipso jure absque orani sententiâ?

1. **R**espondeo: videtur probabilis, quòd in his casibus ipso jure, mox à commissio delicto gratiæ & usu alternativæ destitutus existat, ac si nunquam eam habuisset, ac consequenter provisiones prætextu illius deinceps faciendæ sint nullæ. *Corrad. l. 3. c. 6. n. 34.* (ubi etiam quòd non tantum privatus sit jure conferendi, sed & quasi possessione, & hoc ipsum significatur per *rd usq.*) *Garc. nu. 738.* citans plures *Rota* decis. *Chok. cit. gl. 20. à n. 3.* citans *Gonz. gl. 56. n. 119.* vel ut eum citat *Lott. n. 29. Lott. loc. cit. n. 12. & seq. contra Castrop.* qui tenet, requiri ad minimum sententiam declaratoriam delicti, & usque ad illam per talem validè conferri beneficia sibi aliàs vi alternativæ competentia; ne si id in pœnam delicti non possit, etiam ante dictam sententiam cogere pœnam promerit ipse in se exequi. Roter responsionis desumitur ex illis verbis regulæ: *eo ipso:* quæ important privationem à lege ipso jure & lata sententiâ absque ministerio alio, juxta *Gl. in c. quam sit. v. eo ipso. de elect. in 6. Chok. & Lott. l. cit.* Et pœnæ imposita ipso jure seu ipso facto, quæ consistunt in onere, privatione, & non requirunt actionem seu executionem positivam, qualis est pœna, de qua hùc, statim incurruntur absque alia executione & sententiâ, juxta *c. Rudolphus. de rescriptis. Garc. nu. 744. & 748.* & ex eo *Chok. cit. n. 4. Lott. loc. cit. n. 30. & seq. ubi n. 31.* quòd neque ullâ opus sit intimatione factâ Episcopo, qui delinquit; cum is non possit ignorare aut factum, quòd ab ipso processit, aut dispositionem juris, & consequenter se amissionem privilegii; sive factum consistat in mero simplici abusu (generaliter siquidem statutum, privilegium ei non prodesse, qui eo abutitur. *l. nullos. l. judaicos. c. de judaics. Surd. decis. 307. num. 9.*) sive ipsum factum consistat in actibus è diametro contrariis, & cum ipso privilegio in-

compa-

compatibilibus, quo casu censetur eidem privilegio renunciatum: Atque ita intimatio non debet fieri scienti, ubi ea ad alium finem non requiritur, quam notificandi. *Lott. num. 36. citans Menochi. conf. 1004. num. 6. Tiraq. de retract. conf. ang. §. 36. gl. 2. num. 30. &c. Quin etiam addit Garc. cit. nu. 748. quod hæc procedant, sive contraventio Episcopi sit notoria sive non; adeoque verum non est se, quod tradit Gonz. nimirum quod, quando contraventio Episcopi non est ita notoria & clara, ut nullâ tergiversatione possit celari aut contraverti, necessaria sit judicialis declaratio, citato & audito Episcopo; eò quod licet privato induceretur ipso jure per hanc regulam, nihilominus requiratur sententia declaratoria præviâ summariâ causâ cognitione de contraventione. Quamvis admittat Garc. quod ubi agitur de beneficio, debeat contraventio Episcopi & amissio alternativæ concludenter probari per eum, qui se in eâ fundat, & consequenter Judex super ea judicare, saltem tacite. Addit etiam Corrad. l. 3. c. 6. n. 34. quod etsi opus non sit declaratioe ad penam amissionis incurrendam, negari tamen non posse, quin collationes factæ contra formam hujus regulæ, & per abusum alternativæ, quandoque per Papam invalidæ & irritæ declarentur, ut ostendit Gregor. XIII. in Archiepiscopo Hispal.*

2. Verumtamen etiam responsio nostra limitanda est primò, ut non procedat, ubi Episcopus contraveniens habuisset justam seu coloratam causam ignorantie vel excusationis ad providendum de beneficiis reservatis. *Chok. gl. 20. num. 5. citans Gonz. gl. 56. num. 128. & dicens, id illum variis modis exemplificare. Garc. num. 738. & 732. ubi, quod dum se Episcopus intromittit in provisione beneficiorum reservatorum Papæ propter ignorantiam reservationis, ea ignorantia eum præservet ab amissione alternativæ, si fuerit ignorantia probabilis facti, ut quia v. g. ignorabat, defunctum fuisse officialem Papæ, aut familiarem Cardinalis, vel quia verisimiliter credit, defunctum in longinquis partibus decessisse in suo mense; quia de hoc fama erat: vel quia putabat, Sedem Apostolicam vacare. citat pro hoc Gonz. gl. 56. num. 128. Corrad. l. 3. c. 6. num. 38. Idem esse dicit Garc. si reservatio esset secreta & particularis, cujus datur justa ignorantia. Quod si tamen talis ab initio jusse ignorans, postquam postmodum certus factus fuit de reservatione, & quod nullatenus providere potuerit, procedat ad ulteriorem effectum suæ provisionis, v. g. mittendo provivum à se in possessionem, amittat eo ipso alternativam; eò quod jam scienter impedimentum præstet, ne provisio apostolica effectum consequatur. *Garc. nu. 756. & 757. ex Gonz. gl. 56. num. 141. Ait tamen Garc. cit. nu. 757. sibi non placere alterum, quod ibid. tradit Gonz. nimirum tali modo talem amittere alternativam, ubi post acceptam noticiam talem à se provivum & missum in possessionem non curaverat quantum in se est, à possessione tali removere, ut ea vacua maneat, & ne provisio Apostolica in ea capienda impedimentum habeat. At si ignorantia sit juris, v. g. quia ignorabat, reservationem in jure, aut in regulis Cancell. & constitutionibus Apostolicis contentam, amittit alternativam, saltem in foro exteriori; quia ignorantia juris non excusat, nisi sit ignorantia juris dubii, & obscuri, cujus error est probabilis & justus, & æquiparatur errori facti juxta Bellamer. de permut. p. 11. q. 4.**

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

*Garc. num. 753. Secus tamen etiam est in foro conscientie, ubi Episcopus ex ignorantia juris se intromisit, sincerè tamen & bonâ fide, & dum non impugnantur provisiones per talem vigore alternativæ factæ. *Garc. num. 754. cui non obstat, quod ignorantia juris non dubii non excuset, etiam in conscientia à devolutione, ut Rota; quia devolutio inducitur, non delictum, sed ob negligentiam, quæ etiam dari videtur in ignorante jus. *Garc. num. 755.***

Questio 587. An saltem ad hoc, ut reipsâ incurfa censetur hæc pena amissionis alternativæ, requiratur intimatio desuper facta Papæ, ejusdemque declaratio seu acceptatio illius amissionis, ut hæc amissio fortissimè effectum, cum Papæ possit interesse, alternativam in Episcopo conservari, inductaque sit hæc privatio alternativæ, non tantum in odium Episcopi, sed & in favorem Papæ; ea autem, quæ in favorem alicujus annullantur, effectum non habeant, quousque ipse annuat irritationi, ut pluribus exemplificat Gonz. gl. 56. n. 40. apud Castrop.

1. **R**espondeo negativè. *Castrop. cit. §. 5. nu. 70. Garc. 746. & 747. citantes Gonz. gl. 56. nu. 124. Corrad. pr. benef. l. 3. c. 6. nu. 34. Lott. l. 2. q. 41. à num. 14. Papa enim per ipsam hanc regulam satis declarat intentionem & voluntatem suam, ut Episcopus eo ipso, quod abusus fuerit alternativæ, eâ privatus existat, unde cum jam habeamus claræ, expressæ, & indubitatae, frustra exigitur nova declaratio. *Castrop. Garc. l. c. Additque rectè Castrop. hujus contrarium esse, nimirum consensum illius, in cujus favorem à lege fit annullatio, dum is à legislatore distinctus est, cum tunc illius consensus per legem non exprimitur. Addit etiam Garc. nunquam auditum, talem declarationem Papæ aliter factam fuisse, quam per regulam ipsam, esseque valde absurdum, imponere Papæ hoc maximum onus declarandi de novo in specie cui libet Episcopo contravenienti, quod per legem generalem & expressam jam omnibus declaravit; maxime, cum eo ipso, quod Episcopus acceptavit alternativam cum conditionibus & gravaminibus in ea contentis, jam habuerit plenissimam noticiam de intentione & declaratione Papæ, sedque ipsum subdidit penæ absque alia nova declaratione, Ceter nihilominus *Castrop. loc. cit. num. 8. Episcopum hæc amittentem alternativam obligatum esse, Pontificem vel ejus Datarium monere de amissione, ne aliàs Papa illudatur, & jus ei quaesitum derogetur, dum in inficiis amissionis hujus, non provideret in mensibus alternatis Episcopalis, & e contra provideret in mensibus Martii & Septemb. putans sibi competere. Unde ait talem Episcopum non monentem non posse in mensibus Martii & Septemb. aliàs ordinariis providere. Idem tenet *Garc. num. 749. Quin &, dum Episcopus datâ operâ abusus fuit alternativæ, & hinc eam quò ad se, ut dictum supra, amitteret, adhuc opus esse certiorare Papam in ordine ad effectum amissionis, & ut Ordinarius providere possit in 4. his mensibus, satis indicat *Garc. num. 750. Nec sufficere certiorationem de violatione, nisi etiam fieret mentio de fraude & animo, qua facta est, & nihilominus Papa eam acceptaret,*****

Y 3

2. De